

*Айтқужина Іңкәр
Ғабдолла Азам
Құмарғазы Ұлан
Маратбаева Әйгерім
Нұрсадық Меруерт*

Назарбаев университетінің студенттері

АЛАШ ИДЕЯСЫ ЖӘНЕ ТӘУЕЛСІЗ ҚАЗАҚСТАН

This presentation is going to compare the ideologies of Alash Orda and Independent Kazakhstan, and is going to show that the latter was mainly based on the former. We compare the aims and programs of Alash Orda government and those of the government of Independent Kazakhstan, and detect that even the social image of Kazakh citizen built by Alash Orda is the same to the modern social image of Kazakhstani citizen built by Independent Kazakhstani state. We conclude by stating this continuing ideology through centuries having roots from Alash Orda and enhanced by Independent Kazakhstan should motivate modern Kazakhstani youth to bring up this ideology further to the future generations.

Ұлттық мемлекетті қалыптастыру идеясы бірнеше ғасырлар бойы қалыптасып отыратын нәрсе. Ұлттық мемлекетті қалыптастыру идеясы ұлттық қажеттіліктердің негізінде туындайтын білім болса, ұлттық идеяның білімін қалыптастыратын нағыз зиялылар. Қазақстандағы ұлттық идея қазақтармен бірге дүниеге келді, әрі тарих сахнасына да қазақтармен қол ұстаса көтерілді. Ұлтқа деген құрмет, ұлттық сана-сезімнің қалыптасу деңгейіне байланысты. Біз осы мақаламызда Алаш орда өкілдерінің идеясы қазіргі тәуелсіз Қазақстанның ұлттық идеясының іргетасы болып келгенін айқындайтын боламыз.

Біріншіден Алаш орда қайраткерлерінің білім беру жүйесіне және оқытылатын пәндердің білім мазмұнын жетілдіру үшін жасаған еңбектері мен қосқан үлесіне назар аударып, бүгінгі білім жүйесімен салыстыра отырып, талдау жасаймыз.

Екіншіден, қазіргі білім бағдарламасындағы Алаш әдебиетінің орны мен заманауи қазақ образының қалыптасуындағы маңызы талқыланады. Алаш өкілдерінің ат салысуы арқылы құралған және бүгінгі күнге дейінгі маңызы сақталған әлеуметтік институттар таныстырылады.

Үшіншіден, Қазақстан - 2050 бағдарламасының мақсаттары мен Мәңгілік ел идеясы, Алаш орда өкілдерінің мақсаттары мен идеялары салыстырып, ортақ ұғымдар мен пікірлерді саралаймыз.

Содан кейін Қазақстан Республикасының президенті Нұрсұлтан Назарбаев ұсынған, мемлекетті нығайтуға негізделген "100 қадам" Ұлт жоспары мен Алаш үкіметінің төрағасы Әлихан Бөкейханның мақалалары негізінде сол заманда көтерген идеяларының үндестігін қарастырамыз. Соның негізінде кәсіби мемлекеттік ақпарат құру, Заңның үстемдігін, индустрияландыру және экономикалық өсім, біртектілік пен бірлік, есеп беретін мемлекетті қалыптастыру деген 5 институттық реформаны жүзеге асыратын 100 қадаммен Әлихан Бөкейхан мақалаларында өз заманында көтерген өзекті проблемалар мен қозғалған негізгі тақырыптар, көзделген мақсат пен қойған талаптардың ұқсас екендігіне көз жеткізе отырып, сараптама жасаймыз. Қорытындылай келе, Алаш орда қайраткерінің болашақ ұрпаққа артқан сенімі және Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың сол сенімді тәуелсіз мемлекет құру арқылы ақтап, Қазақ елінің Мәңгілік ел болуы үшін жасап жатқан еңбектері арқылы Қазақстан жастарына мотивация мен ел дамуына жаңа серпіліс беретіндігін дәлелдейміз.